

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO, MOKSLO IR SPORTO
MINISTRAS**

**ĮSAKYMAS
DĖL KARJEROS SPECIALISTŲ IŠSILAVINIMO IR PROFESINIŲ ŽINIŲ
REIKALAVIMŲ APRAŠO PATVIRTINIMO**

2022 m. balandžio 25 d. Nr. V-617
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 18 straipsnio 6 dalimi:

1. T v i r t i n u Karjeros specialistų išsilavinimo ir profesinių žinių reikalavimų aprašą (toliau – Aprašas) (pridedama).
2. N u s t a t a u, kad asmenys, šio įsakymo įsigaliojimo metu einantys karjeros specialisto pareigas ar dirbantys karjeros specialistais, turi atitikti:
 - 2.1. Aprašo 3.3 papunktyje nustatytus reikalavimus iki 2023 m. rugsėjo 1 d.;
 - 2.2. Aprašo 3.2 papunktyje nustatytus reikalavimus iki 2024 m. rugsėjo 1 d.;
 - 2.3. Aprašo 3.1 papunktyje nustatytus reikalavimus iki 2028 m. rugsėjo 1 d.

Švietimo, sporto ir mokslo ministrė

Jurgita Šiugždinienė

SUDERINTA

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos
2022 m. balandžio 19 d. raštu Nr. (10.16Mr-11) SD-1546

SUDERINTA

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos
2022 m. balandžio 11 d. raštu Nr. (34.4-74Mr)-3-1448

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos
švietimo, mokslo ir sporto ministro
2022 m. balandžio 25 d. įsakymu Nr. V-617

KARJEROS SPECIALISTŲ IŠSILAVINIMO IR PROFESINIŲ ŽINIŲ REIKALAVIMŲ APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Karjeros specialistų išsilavinimo ir profesinių žinių reikalavimų aprašas (toliau – Aprašas) nustato išsilavinimo ir profesinių žinių reikalavimus karjeros specialistams bendrojo ugdymo mokyklose, profesinio mokymo įstaigose, profesinio orientavimo centruose, aukštosiose mokyklose, kitose švietimo įstaigose ir kitose institucijose.

2. Apraše vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme vartojamas sąvokas.

II SKYRIUS KARJEROS SPECIALISTAMS KELIAMI IŠSILAVINIMO IR KVALIFIKACIJOS REIKALAVIMAI

3. Karjeros specialistas privalo:

3.1. turėti ne žemesnę kaip Lietuvos kvalifikacijų sandaros VI lygio kvalifikacinį laipsnį arba lygiavertę aukštojo mokslo kvalifikaciją;

3.2. turėti pedagogo kvalifikaciją arba būti išklauses pedagoginių ir psichologinių žinių kursą švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka, jei dirba bendrojo ugdymo mokyklose, profesinio mokymo įstaigose ar švietimo pagalbos įstaigose;

3.3. išklausti kvalifikacijos tobulinimo programą, kuri įgyvendinama pagal Aprašo priedą, ne vėliau kaip per vienus metus nuo įsidarbinimo karjeros specialistu pirmą kartą pradžios, jeigu jis atitinka bent vieną iš šių sąlygų:

3.3.1. turi trumpesnę kaip 3 metų darbo patirtį, susijusią su ugdymu karjerai, profesiniu informavimu ir konsultavimu iki darbo karjeros specialistu pradžios;

3.3.2. studijų metu nėra išklauses ne mažiau nei 15 studijų kreditų apimties modulį (-ius), susijusį (-ius) su karjeros valdymu, konsultavimu, vystymu.

III SKYRIUS KARJEROS SPECIALISTAMS KELIAMI PROFESINIŲ ŽINIŲ REIKALAVIMAI

4. Karjeros specialistas turi:

4.1. būti susipažinęs su profesinį orientavimą reglamentuojančiais teisės aktais;

4.2. gebėti naudotis įvairiomis karjeros valdymo informacinėmis sistemomis ir šiuolaikinėmis informacinėmis komunikacinėmis technologijomis ir elektroninėmis priemonėmis, susijusiomis su karjeros valdymo paslaugų teikimu, bei parinkti tinkamas informacines priemones ir šaltinius pagal paslaugos gavėjo poreikius;

4.3. gebėti tinkamai nustatyti profesinio orientavimo paslaugų gavėjų poreikius savo įstaigoje;

4.4. gebėti analizuoti ir tvarkyti duomenis ir informaciją apie teikiamas profesinio orientavimo paslaugas;

5. Profesinio orientavimo centras, aukštoji mokykla ir institucija gali nustatyti papildomus profesinių žinių reikalavimus karjeros specialistui.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

6. Priimamas į darbą ar priimamas į karjeros specialisto pareigas asmuo turi atitikti Aprašo nustatytus reikalavimus arba jo kitoje valstybėje įgyta karjeros specialisto profesinė kvalifikacija turi būti pripažinta vadovaujantis Lietuvos Respublikos reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymo nustatyta tvarka.

REIKALAVIMAI KARJEROS SPECIALISTO KVALIFIKACIJOS TOBULINIMO PROGRAMOS TURINIUI IR JOS ĮGYVENDINIMUI

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Reikalavimai karjeros specialisto kvalifikacijos tobulinimo programos turiniui ir jos įgyvendinimui (toliau – Reikalavimai) nustato reikalavimus karjeros specialisto kvalifikacijos tobulinimo programos (toliau – Programa) apimčiai, turiniui, programos moduliams, dalyvių kompetencijoms, mokymo(si) metodams, įgytų kompetencijų vertinimo būdams, reikalavimams programos lektoriams.

2. Programa skirta asmenims, siekiantiems įgyti Karjeros specialistų išsilavinimo ir profesinių žinių reikalavimų apraše nustatytas, ugdymo karjerai paslaugų teikimui reikalingas kompetencijas.

3. Programos tikslas – suteikti bazines žinias ir įgūdžius, reikalingus karjeros specialistams savarankiškai teikti profesinio orientavimo paslaugas bendrojo ugdymo mokyklose, profesinio mokymo įstaigose, profesinio orientavimo centruose, aukštosiose mokyklose, kitose švietimo įstaigose ir institucijose.

4. Programos apimtis – 200 akademinių valandų (kai akademinė valanda lygi 45 minutėms): 120 kontaktinių akademinių valandų ir 80 savarankiško darbo akademinių valandų.

5. Programą turi sudaryti 3 moduliai:

5.1. Profesinio orientavimo sistema (24 kontaktinės akademinės valandos ir 20 savarankiško darbo akademinių valandų);

5.2. Karjeros kompetencijų ugdymas / plėtojimas (64 kontaktinės akademinės valandos ir 40 savarankiško darbo akademinių valandų);

5.3. Karjeros paslaugos (32 kontaktinės akademinės valandos ir 20 savarankiško darbo akademinių valandų).

II SKYRIUS REIKALAVIMAI KARJEROS SPECIALISTO KVALIFIKACIJOS TOBULINIMO PROGRAMAI ĮGYVENDINTI

6. Mokymai turi būti vykdomi pagal parengtą programą, atitinkančią Reikalavimų III, IV ir V skyriuose pateiktus reikalavimus visiems moduliams.

7. Programą turi rengti, mokymus organizuoti ir už kokybę atsakyti švietimo teikėjas. Švietimo teikėjas, atsižvelgdamas į mokymų dalyvių poreikius, įgyvendindamas programą, gali keisti iki 20 procentų modulių turinio.

8. Programos lektoriai turi būti įgiję ne žemesnį kaip magistro kvalifikacinį laipsnį, turėti ne mažesnę nei 5 metų praktinės veiklos modulio tematikos patirtį ir per pastaruosius 5 metus būti vedę bent 5 mokymus suaugusiesiems.

9. Mokymų dalyviams, išklausiusiems visas programoje numatytas temas, sėkmingai atlikusiems praktines užduotis, savarankiškus darbus ir gavusiems teigiamą įvertinimą, ne vėliau kaip per 10 darbo dienų turi būti išduodami baigimo pažymėjimai.

10. Visa programa arba atskiri jos moduliai asmeniui gali būti įskaitomi, jei asmuo įrodo, kad yra įgijęs kompetencijas, atitinkančias reikalavimuose moduliams apibrėžtus mokymosi rezultatus. Asmens įgytas kompetencijas vertina ir pripažįsta švietimo teikėjai.

11. Pažymėjime, kurį išduoda švietimo teikėjas, turi būti nurodoma:
 - 11.1. dokumento sudarytojo – švietimo teikėjo – pavadinimas;
 - 11.2. pažymėjimo pavadinimas;
 - 11.3. asmens, baigusio programą, vardas ir pavardė, asmens kodas;
 - 11.4. programos trukmė, pavadinimas ir kodas;
 - 11.5. švietimo teikėjo, išdavusio baigimo pažymėjimą, pavadinimas ir kodas;
 - 11.6. švietimo teikėjo vadovo ar jo įgalioto asmens pareigų pavadinimas, parašas, vardas ir pavardė;
 - 11.7. pažymėjimo išdavimo data ir jo registracijos numeris.

III SKYRIUS

REIKALAVIMAI „PROFESINIO ORIENTAVIMO SISTEMOS“ MODULIO TURINIUI

12. Karjeros specialisto kvalifikacijos tobulinimo programos modulio „Profesinio orientavimo sistema“ (toliau – POS modulis) apimtis: 24 kontaktinės akademinės valandos ir 20 savarankiško darbo akademinių valandų.

13. POS modulio tikslas – pristatyti nacionalinę profesinio orientavimo sistemą bei suteikti teorinių karjeros ir profesinio orientavimo žinių. Šiame modulyje dalyviai turi susipažinti su karjeros samprata, profesinio ir karjeros orientavimo (vystymo, valdymo, kūrimo) teoriniais pagrindais; sužinoti, kaip funkcionuoja Lietuvos profesinio orientavimo sistema bei kaip karjeros paslaugos teikiamos šioje srityje pažengusiose užsienio šalyse; įgyti karjeros paslaugų planavimo, įgyvendinimo, stebėsenos bei kokybės kontrolės įgūdžių, atsižvelgiant į paslaugų gavėjų amžiaus ir karjeros brandos ypatumus.

14. Sėkmingai POS modulį baigę dalyviai turėtų gebėti:

- 14.1. apibrėžti karjeros sampratą bei paaiškinti jos istorinės kaitos priežastis;
- 14.2. paaiškinti pagrindines profesinio orientavimo (karjeros vystymo, valdymo, kūrimo) teorijas ir jų principus taikyti praktinėje veikloje;
- 14.3. analizuoti ir kritiškai vertinti nacionalinę profesinio orientavimo sistemą: jos struktūrą, valdymą, dalyvius, jų funkcijas bei kompetencijas; sistemos veiklą reglamentuojančius teisės aktus;
- 14.4. palyginti nacionalinę profesinio orientavimo sistemą su kitų šalių taikoma praktika profesinio orientavimo srityje;
- 14.5. įvertinti tikslinės asmenų grupės karjeros paslaugų poreikį bei parengti institucinio lygmens karjeros paslaugų teikimo planus;
- 14.6. organizuoti ir įgyvendinti profesinio orientavimo stebėseną švietimo įstaigos lygmeniu ir teikti atskaitomybę nacionaliniam atstovui;
- 14.7. rinkti ir analizuoti aukštųjų mokyklų absolventų karjeros stebėsenos duomenis.

15. Rekomenduojami mokymo(si) metodai. Paskaita, diskusija, literatūros šaltinių analizė, individualios ir grupinės užduotys, atvejų analizė, projekto metodas, įvairūs refleksijos metodai ir kt. Taikomi šiuolaikiniai informacinių technologijų įrankiai, užduotys gali būti atliekamos virtualioje mokymo(si) aplinkoje.

16. POS modulio turinys:

- 16.1. Karjeros samprata: tradicinis ir šiuolaikinis požiūris į karjerą (2 kontaktinės valandos);
- 16.2. Profesinio orientavimo (karjeros vystymo, valdymo, kūrimo) sampratų kaita ir jos istorinės priežastys (2 kontaktinės valandos);
- 16.3. Profesinio orientavimo teoriniai pagrindai (10 kontaktinių valandų, 6 savarankiško darbo valandos). Rekomenduojami autoriai: D. Super, E. Ginzberg, M. L. Savickas, L. Gottfredson, W. Patton, R. Pryor, J. Sampson ir kt.;
- 16.4. Profesinio orientavimo sistema Lietuvoje (struktūra, valdymas, dalyviai, jų funkcijos bei kompetencijas; sistemos veiklą reglamentuojantys teisės aktai) ir pasaulyje (4 kontaktinės valandos);

16.5. Karjeros paslaugų valdymas: paslaugų gavėjų poreikių įvertinimas, karjeros paslaugų planavimas ir įgyvendinimas (3 kontaktinės valandos, 12 savarankiško darbo valandų);

16.6. Informacijos apie teikiamas paslaugas ir klientų karjerą analizė ir valdymas (3 kontaktinės valandos, 2 savarankiško darbo valandos).

17. Rekomenduojami įgytų kompetencijų vertinimo metodai. Pirmenybė teikiama į nuolatinio grįžtamojo ryšio suteikimą orientuotiems vertinimo metodams, refleksijai ir įsivertinimui. Naudojamas kaupiamasis ir apibendrinamasis vertinimas, kompetencijų aplanko rengimas bei teikiamas kolegialus grįžtamasis ryšys. Individualios ir grupinio darbo užduotys vertinamos pagal pateiktus kriterijus ir / ar vertinimo skalę.

IV SKYRIUS

REIKALAVIMAI „KARJEROS KOMPETENCIJŲ UGDYMAS“ MODULIO TURINIUI

18. Karjeros specialisto kvalifikacijos tobulinimo programos modulio „Karjeros kompetencijų ugdymas“ (toliau – KKU modulis) apimtis: 64 kontaktinės akademinės valandos ir 40 savarankiško darbo akademinių valandų.

19. KKU modulio tikslas – suteikti asmenims, norintiems įgyti teisę dirbti karjeros specialistu, teorinių karjeros kūrimo ir ugdymo karjerai žinių, tobulinti gebėjimus ugdyti mokinių ir suaugusių klientų karjeros kompetencijas.

20. Sėkmingai KKU modulį baigę dalyviai turėtų gebėti:

20.1. išmanyti ugdymo karjerai principus, gebėti dirbti pagal Ugdymo karjerai programą bendrojo ugdymo ir profesinio mokymo mokyklose;

20.2. gebėti paaiškinti savęs pažinimo sampratą, strategijas, būdus, gebėti pasirinkti ir taikyti savęs pažinimo įrankius skirtingose ugdymo karjerai situacijose;

20.3. išmanyti darbo pasaulio kaitos tendencijas, gebėti pasirinkti ir taikyti karjeros galimybių tyrimo priemones;

20.4. žinoti karjeros planavimo teorinius pagrindus, gebėti taikyti karjeros tikslų kėlimo, sprendimo priėmimo ir planavimo metodikas;

20.5. išmanyti darbo paieškos, įsitvirtinimo darbe, karjeros pokyčių valdymo principus, gebėti taikyti karjeros įgyvendinimo įrankius;

20.6. gebėti nustatyti individualius asmens ir mokymosi grupės karjeros kompetencijų lygmenis, planuoti ir vykdyti ugdymo karjerai veiklas, atsižvelgiant į besimokančiųjų patirtį ir galimybes.

21. Rekomenduojami mokymo(si) metodai: paskaita, diskusija, literatūros analizė, ugdymo karjerai atvejų analizė, probleminių situacijų sprendimas, darbas grupėse, individualus savarankiškas darbas, veiklos įsivertinimas. Dalis modulio temų gali būti studijuojamos nuotoliniu būdu.

22. KKU modulio turinys:

22.1. Karjeros kompetencijos ir jų ugdymo principai. Ugdymo karjerai programa bendrojo ugdymo ir profesinio mokymo įstaigose (4 kontaktinės val.);

22.2. Savęs pažinimas karjerai: savęs pažinimo samprata, strategijos, būdai, priemonės; interesų, vertybių, gabumų, kompetencijų, asmenybės savybių, stipriųjų pusių pažinimas, savivertės stiprinimas, karjeros kliūtys ir jų įveikimo būdai; informacijos apie save panaudojimas asmeninei karjerai kurti (16 kontaktinių valandų, 10 savarankiško darbo valandų);

22.3. Karjeros galimybių pažinimas: ekonomikos raidos tendencijos, socialiniai pokyčiai, žaliasis kursas, darbo formų dinamika; įsidarbinimo galimybės (darbo rinka Lietuvoje ir Europoje, profesinis mobilumas, profesijų struktūra, teisiniai įsidarbinimo pagrindai); mokymosi galimybės (Lietuvos švietimo sistema, persikvalifikavimas, mokymosi formos (savanorystė, stažuotė, pameistrystė, dalyvavimas visuomeninėje veikloje ir kt.), mokymasis visą gyvenimą); karjeros informacijos šaltiniai, informacijos rinkimas, analizė, vertinimas ir panaudojimas (12 kontaktinių val., 10 savarankiško darbo valandų);

22.4. Karjeros planavimas: karjeros vizija, misija, ilgalaikiai tikslai; karjeros sprendimų priėmimas; karjeros plano rengimas (laiko ir kitų išteklių planavimo principai) (16 kontaktinių val., 10 savarankiško darbo valandų);

22.5. Karjeros įgyvendinimas: darbo paieška (paieškos strategijos, dokumentai, vaizdo prisistatymas, socialinių tinklų panaudojimas darbo paieškai, darbo pokalbis, dalykinės komunikacijos pagrindai); įsitvirtinimas darbe; karjeros pokyčių valdymas (profesijos, darbo, studijų keitimas); nuosavas verslas, kaip karjeros galimybė; karjeros ir asmeninio gyvenimo balanso palaikymas (16 kontaktinių val., 10 savarankiško darbo valandų).

23. Rekomenduojami įgytų kompetencijų vertinimo metodai. Taikomi metodai orientuoti į nuolatinio grįžtamojo ryšio suteikimą ir užduoties atlikimo proceso vertinimą ir įsivertinimą. Kompetencijų aplanko rengimas, dalyvavimas ir aktyvumas atliekant praktines užduotis, atvejų analizė raštu, individualaus ir (ar) grupinis projektas, apklausa raštu, refleksija. Vertinama pagal pateiktus kriterijus ir / ar vertinimo skalę.

V SKYRIUS

REIKALAVIMAI „KARJEROS PASLAUGOS“ MODULIO TURINIUI

24. Karjeros specialisto kvalifikacijos tobulinimo programos „Karjeros paslaugų“ modulio (toliau – KP modulis) apimtis: 32 kontaktinės akademinės valandos, 20 savarankiško darbo akademinės valandų.

25. KP modulio tikslas – suteikti teorinių žinių apie karjeros paslaugas, jų organizavimą bei lavinti praktinius konsultavimo karjerai įgūdžius. Šiame modulyje dalyviai turi susipažinti su karjeros paslaugų formomis, esminiais konsultavimo principais, įgyti praktinių karjeros konsultavimo įgūdžių, sužinoti tipines karjeros problemas bei jų įveikos būdus.

26. Sėkmingai KP modulį baigę dalyviai turėtų gebėti:

26.1. įvertinti kliento ar klientų grupės poreikius ir tinkamai parinkti konsultavimo metodus bei formas;

26.2. organizuoti karjeros renginius, kitas ugdymo karjerai grupėse veiklas tiek gyvai, tiek virtualiai;

26.3. organizuoti profesinį veiklinimą;

26.4. profesionaliai teikti informaciją ir konsultacijas tiek individualiai, tiek grupėse, tiek gyvai, tiek virtualioje erdvėje;

26.5. teikti grįžtamąjį ryšį klientams apie jų karjeros kompetencijas, karjeros kūrimo trikdžius bei pažangą karjeros kūrimo srityje;

26.6. identifikuoti konsultavimo trikdžius bei išmanyti jų įveikos būdus;

26.7. padėti klientams suprasti jų patiriamų problemų ir kliūčių sėkmingai karjerai priežastis, susidaryti planą joms įveikti, skatinti pozityvią ugdymosi karjerai motyvaciją ir stiprinti jų savivertę.

27. Rekomenduojami mokymo(si) metodai. Paskaita, diskusija, literatūros šaltinių analizė, individualios ir grupinės užduotys, atvejų analizė, projekto metodas, įvairūs refleksijos metodai ir kt. Taikomi šiuolaikiniai informacinių technologijų įrankiai, užduotys gali būti atliekamos virtualioje mokymo(si) aplinkoje.

28. KP modulio turinys:

28.1. Karjeros renginių organizavimas (karjeros dienos, susitikimai su darbdaviais, virtualių renginių organizavimo principai ir įrankiai ir kt.) (3 kontaktinės akademinės valandos, 3 savarankiško darbo akademinės valandos);

28.2. Profesinis veiklinimas (profesinio veiklinimo formos, jų parinkimas, kryptingas veiklų planavimas, pasirengimas profesiniam veiklinimui įgyvendinti, bendradarbiavimas su įmonėmis, sklاندus proceso užtikrinimas, pasiektų rezultatų analizė, veiklinimo metu įgytų gebėjimų į(si)vertinimo metodai ir priemonės, grįžtamojo ryšio klientams teikimas, mokymasis iš

savo ir kitų patirties) (3 kontaktinės akademinės valandos, 2 savarankiško darbo akademinės valandos);

28.3. Informavimas ir konsultavimas karjeros klausimais;

28.4. Karjeros informavimo ir konsultavimo teoriniai pagrindai (problemų rūšys, sudėtingumo vertinimas, konsultavimo paradigmos ir pagrindinės teorijos)(4 kontaktinės akademinės valandos, 2 savarankiško darbo akademinės valandos);

28.5. Karjeros konsultavimo etapai (konsultavimo pradžios, eigos ir užbaigimo valdymas) (2 kontaktinės akademinės valandos);

28.6. Karjeros konsultavimo įgūdžiai (aktyvus klausymas, grįžtamasis ryšys, perfrazavimas ir kt.) (12 kontaktinių akademinė valandų, 2 savarankiško darbo akademinės valandos);

28.7. Konsultavimo grupėse pagrindai (gyvai ir virtualioje erdvėje) (4 kontaktinės valandos, 2 savarankiško darbo valandos);

28.8. Tipinės karjeros problemos ir jų sprendimo būdai (4 kontaktinės akademinės valandos, 4 savarankiško darbo akademinės valandos).

29. Rekomenduojami įgytų kompetencijų vertinimo metodai. Pirmenybė teikiama į nuolatinio grįžtamojo ryšio suteikimą orientuotiems vertinimo metodams, refleksijai ir įsivertinimui. Naudojamas kaupiamasis ir apibendrinamasis vertinimas bei teikiamas kolegialus grįžtamasis ryšys. Individualios ir grupinio darbo užduotys vertinamos pagal pateiktus kriterijus ir / ar vertinimo skalę.
